

GUIA DOCENT

APRENTATGE I DESENVOLUPAMENT DE LA PERSONALITAT

Coordinació: Manoli Pifarré

Any acadèmic 2014-15

Informació general de l'assignatura

Denominació	APRENTATGE I DESENVOLUPAMENT DE LA PERSONALITAT
Codi	14300
Semestre d'impartició	Anual
Caràcter	Obligatòria
Nombre de crèdits ECTS	5
Crèdits teòrics	4
Crèdits pràctics	1
Coordinació	Manoli Pifarré
Departament/s	Pedagogia i Psicologia
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	20% Classe Presencial 80% Treball autònom guiat de l'estudiant
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català
Grau/Màster	MÀSTER EN FORMACIÓ PROFESSIONAL DE SECUNDARIA, BATXILLERAT I FORMACIÓ PROFESSIONAL I ENSENYANÇA D'IDIOMES
Distribució de crèdits	3 crèdits teòrics de la matèria 1 crèdit teòric-pràctic intermatèria 1 crèdit pràctic
Adreça electrònica professor/a (s/es)	Plataforma del Campus Virtual

Manoli Pifarré

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Conèixer les aportacions de la perspectiva teòrica del constructivisme al disseny i implementació de situacions educatives apropiades per a l'aprenentatge significatiu i la construcció de coneixements.
2. Analitzar, i reconèixer activitats del context educatiu, i valorar la seva adequació per al aprenentatge i desenvolupament.
3. Conèixer les característiques diferencials individuals dels subjectes, i relacionar-les amb les condicions educatives apropiades per a potenciar els seu aprenentatge i desenvolupament.
4. Relacionar les característiques (cognitives, comunicatives, emocionals i socials, i les intel·ligències múltiples) amb els continguts curriculars i el disseny de situacions de Ensenyança – Aprenentatge.
5. Comprendre i analitzar els processos cognitius, emocionals i psicomotors necessaris per a construir aprenentatges profunds.
6. Comprendre la importància de desenvolupar estratègies d'aprenentatge.
7. Reconèixer els mecanismes d'influència educativa i dissenyar i valorar situacions d'interacció entre iguals que afavoreixi l'aprenentatge escolar.
8. Reconèixer diferents funcions i processos d'influència educativa que puguin dur a terme el professor/a o educador/a, i dissenyar i valorar situacions que afavoreixin l'aprenentatge escolar.
9. Conèixer diferents recursos tecnològics en l'àmbit de la matèria, i valorar la seva adequació per als processos d'ensenyança – aprenentatge.

Competències

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

- (E1) Conèixer les característiques dels estudiants, els seus contextos socials i motivacions.
- (E2) Comprendre el desenvolupament de la personalitat dels estudiants i les possibles disfuncions que afecten al seu aprenentatge.
- (E3) Elaborar propostes basades en l'adquisició de coneixements, destreses i aptituds intel·lectuals i emocionals.
- (E4) Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten a estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES

- (G1) Treball en equip i en equips interdisciplinaris.
- (G2) Comunicació oral i escrita.
- (G3) Capacitat d'anàlisi i de síntesi.
- (G4) Capacitat d'organització i planificació.
- (G8) Aplicació de les TIC en l'exercici professional.
- (G12) Capacitat de dissenyar i gestionar un projecte.

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. Conceptualització de l'aprenentatge i del desenvolupament de la personalitat.
2. Educació, desenvolupament i aprenentatge. Concepció constructivista de l'E/A. Zona de desenvolupament proper. Concepte i tipus d'ajuda educativa. El disseny de processos d'ensenyament-aprenentatge de tipus constructivista.
3. El desenvolupament intel·lectual de l'adolescent: abstracció i pensament lògic-formal. Intel·ligències múltiples. Processos cognitius implicats.
4. Estratègies d'aprenentatge. Processos d'aprenentatge, estructura, organització i seqüenciació.
5. El desenvolupament social de l'adolescent. Els processos d'interacció i l'aprenentatge escolar. Interacció entre iguals. Mecanismes d'influència educativa. De la interacció a la interactivitat. Condicionants interpersonals de l'aprenentatge. Aprendre a col·laborar - Col·laborar per aprendre.
6. Anàlisi, disseny i avaluació de programes educatius que promoguin el desenvolupament intel·lectual i social dels adolescents.
7. Les TIC en la mediació i ampliació dels processos d'aprenentatge: com a eina d'ampliació de continguts i com a eina de construcció creativa i col·laborativa de coneixements. Anàlisi, disseny i avaluació de materials TIC.

Eixos metodològics de l'assignatura

- L'assignatura promou el protagonisme de l'alumne en el seu procés d'aprenentatge. Per aconseguir-ho es dissenyen activitats presencials, activitats de treball autònom guiat, activitats de treball guiat en petit grup i activitats individuals de treball autònom.
- Es comptarà amb lectures bàsiques i de lectura obligatòria dels diferents continguts de l'assignatura que es penjarà al Campus Virtual.
- La metodologia durant les classes presencials serà eminentment activa i participativa.
- S'utilitzarà un grup d'activitats variades: exposició del professor d'aspectes clau dels continguts de l'assignatura, treball col·laboratiu de lectures clau, discussió en petit grups de lectures, vídeos... realització en petit grup d'un projecte interdisciplinar.

Les activitats de treball autònom guiat seran les següents:

RESUM DE LES PRINCIPALS ACTIVITATS D'APRENTATGE A REALITZAR DE FORMA AUTÒNOMA I DIRIGIDA	ESTIMACIÓ DE LA DEDICACIÓ EN HORES
Lectura i síntesi crítica de 5 articles obligatoris	25 h
Visionat i anàlisi crític de material digital (vídeos, entrevistes, webs educatives)	15 h
Evidència avaluació 1: Síntesi i reflexió sobre incidents crítics recollits durant les pràctiques d'observació	10 h
Evidència avaluació 4: Disseny del projecte interdisciplinar de grup i exposició Cerca i anàlisi crític de propostes d'ensenyament basades en problemes, reptes. Cerca i lectura de bibliografia per realitzar el projecte interdisciplinar de grup	50 h
TOTAL	100h

Pla de desenvolupament de l'assignatura

SESSIÓ	OBJECTIUS I CONTINGUTS D'APRENTATGE	TASQUES DEL PROFESSORAT	TASQUES DE L'ALUMNE	AVALUACIÓ	
7 octubre - 9 a 11		<p><th "="></p> <p>Aprendre a reconèixer el centre educatiu i les activitats d'ensenyament com un context afavoridor del desenvolupament de les capacitats cognitives i socials de tots els adolescents.</p> <p>Continguts : Concepte d'aprenentatge, personalitat i desenvolupament. Educació, desenvolupament i aprenentatge.</p>	<p>Síntesi de les idees principals de la sessió.</p> <p>Durant l'activitat de debat es promouran processos d'anàlisi i de síntesi a l'aula sobre: oportunitats i obstacles (dificultats) en les aules de secundària per afavorir el desenvolupament de tot l'alumnat</p>	<p>Treball autònom previ a la sessió: L'alumnat haurà d'haver visionat la pel·lícula: Gattaca</p> <p>Participar en la dinàmica de grup: oportunitats i obstacles (dificultats) en les aules de secundària per afavorir el desenvolupament de tot l'alumnat.</p>	<p>El contingut de la sessió formarà part de l'evidència d'avaluació 3</p>

SESSIÓ	OBJECTIUS I CONTINGUTS D'APRENTATGE	TASQUES DEL PROFESSORAT	TASQUES DE L'ALUMNE	AVALUACIÓ
7 octubre – 9 a 11 13 octubre – 11,30 a 13,30	<p>cognitives de l'etapa adolescent.</p> <p>Reflexió sobre les característiques diferencials individuals dels subjectes i establiment de relacions amb les condicions educatives apropiades per a potenciar l'aprenentatge i el desenvolupament de tot l'alumnat.</p> <p>Continguts:</p> <p>El desenvolupament intel·lectual de l'adolescent:</p>	<p><th "="></p> <p>Aprendre a reconèixer el centre educatiu i les activitats d'ensenyament com un context afavoridor del desenvolupament de les capacitats cognitives i socials de tots els adolescents.</p> <p>Continguts : Concepte d'aprenentatge, personalitat i desenvolupament. Educació.</p> <p>desenvolupament cognitiu de tot l'alumnat.</p>	<p>Síntesi de les idees principals de la sessió.</p> <p>Durant l'activitat de debat es promouran processos d'anàlisi i de síntesi a l'aula sobre: oportunitats i obstacles (dificultats) en les tasques d'aprenentatge per a tot l'alumnat.</p> <p>Treball autònom previ a la sessió: Els alumnes hauran d'haver visionat un vídeo sobre el treball de les intel·ligències múltiples a secundària.</p> <p>Participar en la dinàmica de grup: discussió crítica sobre les estratègies educatives presents en el vídeo.</p>	<p>Treball autònom previ a la sessió: L'alumnat haurà d'haver visionat la pel·lícula: Gattaca</p> <p>Participar en la dinàmica de grup: El contingut de la sessió formarà part de l'evidència d'avaluació 3.</p> <p>El contingut de la sessió formarà part de l'evidència d'avaluació 3.</p> <p>s'utilitzarà en l'elaboració de les evidències 1 i 4.</p>
	<p>abstracció i pensament lògic-formal.</p> <p>Intel·ligències múltiples.</p>			
20 oct 11,30 a 13,30 13 octubre – 11,30 a 13,30 3 nov 11,30 a 13,30	<p>El desenvolupament de processos cognitius en les aules de l'etapa adolescent. La Relació entre les característiques diferencials individuals dels subjectes i la perspectiva de construcció de les condicions apropiades per a l'aprenentatge i el desenvolupament de tot l'alumnat.</p> <p>Continguts: metodologia de desenvolupament d'aprenentatge en projectes PBL – Project Based Learning</p> <p>El desenvolupament de processos cognitius en les aules de l'etapa adolescent. La Relació entre les característiques diferencials individuals dels subjectes i la perspectiva de construcció de les condicions apropiades per a l'aprenentatge i el desenvolupament de tot l'alumnat.</p> <p>Continguts: metodologia de desenvolupament d'aprenentatge en projectes PBL – Project Based Learning</p> <p>El desenvolupament de processos cognitius en les aules de l'etapa adolescent. La Relació entre les característiques diferencials individuals dels subjectes i la perspectiva de construcció de les condicions apropiades per a l'aprenentatge i el desenvolupament de tot l'alumnat.</p> <p>Continguts: metodologia de desenvolupament d'aprenentatge en projectes PBL – Project Based Learning</p>	<p>Síntesi de les idees principals de la sessió.</p> <p>Síntesi de les idees principals de la sessió.</p> <p>Síntesi de les idees principals de la sessió.</p> <p>desenvolupament cognitiu de tot l'alumnat.</p>	<p>Treball autònom previ a la sessió: Els alumnes hauran d'haver visionat un vídeo – entrevista a D. Perkins.</p> <p>I lectura de la web: http://learnweb.harvard.edu/andes/tfu/info.cfm (Lectura 1)</p> <p>Treball autònom previ a la sessió: Els alumnes hauran d'haver visionat un vídeo sobre el treball de les intel·ligències múltiples a secundària.</p> <p>Participar en la dinàmica de grup: discussió crítica sobre les estratègies educatives presents en el vídeo.</p> <p>Treball autònom previ a la sessió: Carre a la xarxa, selecció i anàlisi crítica d'una proposta PBL.</p> <p>Presentació al grup de treball de l'esquelet d'una proposta de treball amb PBL.</p>	<p>El contingut de la sessió formarà part de l'evidència d'avaluació 3. I s'utilitzarà en l'elaboració de les evidències 1 i 4.</p> <p>El contingut de la sessió formarà part de l'evidència d'avaluació 3. I s'utilitzarà en l'elaboració de les evidències 1 i 4.</p> <p>El contingut de la sessió formarà part de l'evidència d'avaluació 3. I s'utilitzarà en l'elaboració de les evidències 1 i 4.</p>

SESSIÓ	CONTINGUTS	TASQUES DEL PROFESSORAT	TASQUES DE L'ALUMNE	El contingut de la sessió formarà part de
10 nov 11,30 a 13,30	la importància de les estratègies d'aprenentatge i el desenvolupament de processos cognitius. Ensenyar a aprendre a aprendre: valorar la importància de les estratègies d'aprenentatge i el desenvolupament de processos cognitius. Conèixer una experiència real i concreta de treball per tasques. Conèixer el desenvolupament social dels adolescents i valorar la importància de desenvolupar processos	Síntesi de les idees principals de la sessió. Aprendre a reconèixer el centre educatiu i les activitats d'ensenyament com un context afavoridor del desenvolupament de les capacitats cognitives i socials de tots els adolescents. Continguts: Concepte d'aprenentatge, personalitat i desenvolupament. Educació, desenvolupament i aprenentatge.	Treball autònom previ a la sessió: L'alumnat haurà d'haver llegit i realitzada una síntesi crítica de la lectura obligatòria 2. Síntesi de les idees principals de la sessió. Durant la sessió de debat es presentaran processos d'anàlisi i de síntesi a l'aula sobre: oportunitats i eines (d'ús) en les aules de secundària per afavorir el desenvolupament de tot l'alumnat. Participar en l'anàlisi i discussió de l'experiència de treball per tasques a l'IES Manuel de Montsuar Discussió d'idees sobre treball observació durant les pràctiques	l'evidència d'avaluació 3. I s'utilitzarà en l'elaboració de Treball autònom les evidències 1 i 4 L'alumnat haurà d'haver visionat la pel·lícula: Gattaca Participar en la dinàmica de grup: sessió formativa d'estratègies (dificultat) en les secundària per afavorir el desenvolupament de tot l'alumnat.
7 octubre – 9 a 11 9 a 13,30	social dels adolescents i valorar la importància de desenvolupar processos	Revisió del treball de pràctiques d'observació Síntesi de les idees principals de la sessió.	Treball autònom previ a la sessió:: anàlisi i síntesi d'una web d'aprenentatge col·laboratiu. Presentar les idees principals de la lectura als companys de grup.	El contingut de la sessió formarà part de l'evidència d'avaluació 3. I s'utilitzarà en l'elaboració de les evidències 1 i 4.
1 dec 11,30 a 13,30	d'interacció per a l'aprenentatge: característiques col·laboratives de l'etapa adolescent. Conèixer el desenvolupament social dels adolescents i valorar la importància de desenvolupar processos d'interacció per a l'aprenentatge: característiques col·laboratives de l'aprenentatge i el desenvolupament de tot l'alumnat.	Dirigir activitat en petits grups. Síntesi de les idees principals de la sessió.	Discussió de les idees sobre aprenentatge col·laboratiu presents en les diferents lectures. Treball autònom previ a la sessió: L'alumnat haurà d'haver llegit i realitzada una síntesi crítica de la lectura obligatòria 4 - Tècniques de foment aprenentatge col·laboratiu Presentar les idees principals de la lectura als companys de grup.	El contingut de la sessió formarà part de l'evidència d'avaluació 3. I s'utilitzarà en l'elaboració de les evidències 1 i 4.
9 dec 11,30 a 13,30	relacions de desenvolupament de tot l'alumnat. L'ús de la tecnologia com a mediadora i amplificadora del desenvolupament de processos cognitius i socials de l'adolescent: abstracció i pensament lògic-formal. interdisciplinari de múltiples.	Dirigir activitat en petits grups. Síntesi de les idees principals de la sessió. Promoció de l'anàlisi crítica dels alumnes sobre les estratègies educatives presents en el vídeo al voltant de la sessió. Disseny d'activitat cognitiva de tot l'alumnat.	Treball autònom previ a la sessió: Els alumnes hauran d'haver visionat un vídeo sobre el treball de les intel·ligències múltiples a secundària. Participar en la dinàmica de grup: discussió Treball autònom previ a la sessió: L'alumnat haurà d'haver llegit i realitzada una síntesi crítica de la lectura obligatòria 5.	El contingut de la sessió formarà part de l'evidència d'avaluació 3. I s'utilitzarà en l'elaboració de les evidències 1 i 4
13 octubre – 11,30 a 13,30	El desenvolupament de processos			
15 dec 11,30 a 13,30				

16 dec SESSIÓ 11,30 a 13,30	OBJECTIUS CONTINGUTS D'APRENTATGE grup	TASQUES DEL Dirigir activitat en PROFESSORAT petits grups.	Treball autònom previ a la sessió: aportacions individuals al treball de grup	AVALUACIÓ Evidència 4
		<th "="> Aprendre a reconèixer el centre educatiu i les activitats d'ensenyament com un context a favor del desenvolupament de les capacitats cognitives i socials de tots els adolescents.	Treball autònom previ a la sessió: L'alumnat haurà d'haver visionat el vídeo de Gattaca	
		Continguts: Concepte d'aprenentatge, personalitat i desenvolupament.	Síntesi de les idees principals de la sessió.	
		Educació desenvolupament personalitat	Durant l'activitat de debat es promouran processos d'anàlisi i de síntesi a l'aula sobre: oportunitats i obstacles (dificultats) en les aules de secundària per afavorir el desenvolupament de tot l'alumnat.	
		E1 - Conèixer les característiques dels estudiants, els seus contextos socials i motivacions.		
		E2 - Comprendre el desenvolupament personalitat dels estudiants i les possibles disfuncions que afecten al seu aprenentatge.		

G2 - Comunicació escrita.

G3 - Capacitat d'anàlisi i de síntesi.

Puntuació: 25%

Extensió:	La llargada d'aquesta anàlisi i reflexió serà entre 2000 i 2500 paraules			
Data màxima d'entrega:	17 de desembre a Sakai.			
	No s'acceptaran treballs més tard d'aquesta data.			
Indicadors i criteris de valoració de l'evidència 1:				
	L'alumnat completarà un llistat d'indicadors de valoració a sakai. Els indicadors giraran al voltant dels següents 5 aspectes:			
	a. Identificació i anàlisi de les variables educatives clau per a l'aprenentatge dels adolescents en el context concret del centre de pràctiques			
	b. Capacitat de síntesi dels aspectes clau de les diferents qüestions o grans temes observats			
	c. Ús d'un vocabulari tècnic i especialitzat			
	d. Justificació i argumentació de les afirmacions i descripcions amb exemples concrets			
	e. Argumentació teòrica i pràctica			
EVIDÈNCIA D'AVALUACIÓ 2:				
Descripció de l'evidència:	Prova escrita que es realitzarà de forma presencial i que es demanarà als alumnes l'anàlisi, reflexió i síntesi d'una situació pràctica. Per realitzar aquesta prova els alumnes hauran d'utilitzar de forma significativa els continguts de la matèria, però sobretot aquells continguts tractats en les sessions d'Intermatèria			
	El desenvolupament de tot l'alumnat.			
	Continguts:			
	El desenvolupament de tot l'alumnat.			
Competències a avaluar:				
	l'adolescent:			
	pensament lògic-formal.			
	Intel·ligències múltiples.			
	El desenvolupament de processos			
E1 -	Conèixer les característiques dels estudiants, els seus contextos socials i motivacions.			
E2 -	Comprendre el desenvolupament de la personalitat dels estudiants i les possibles disfuncions que afecten al seu aprenentatge			
E3 -	Elaborar propostes basades en l'adquisició de coneixements, destreses i aptituds intel·lectuals i emocionals.			
E4 -	Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten a estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge			

G2 - Comunicació oral i escrita.

G3 - Capacitat d'anàlisi i de síntesi.

Puntuació: 25%

Data: Es realitzarà de forma presencial el 12 de gener de 11,30 a 13,30.

Indicadors i criteris de valoració de l'evidència 2:

L'alumnat comptarà amb un llistat d'indicadors de valoració a sakai. Els indicadors giraran al voltant dels següents 5 aspectes:

- a. Identificació i anàlisi dels aspectes clau per a l'aprenentatge dels adolescents en la situació pràctica plantejada
- b. Exposició clara i ordenada de les idees principals
- c. Justificació i argumentació de les idees i afirmacions (teòric i pràctic)
- d. Redacció d'unes conclusions argumentades des dels continguts teòrics treballats en l'assignatura.
- e. Ús d'un vocabulari tècnic i especialitzat

EVIDÈNCIA D'AVUACIÓ 3:

Descripció de l'evidència:

Prova escrita que es realitzarà de forma presencial i que constarà d'un conjunt de preguntes de síntesi i de reflexió al voltant de continguts clau de la matèria.

Competències a avaluar:

E1 - Conèixer les característiques dels estudiants, els seus contextos socials i motivacions.

E2 - Comprendre el desenvolupament de la personalitat dels estudiants i les possibles disfuncions que afecten al seu aprenentatge.

G3 - Capacitat d'anàlisi i de síntesi.

Puntuació: 25%

Data: Es realitzarà de forma presencial el 19 de gener de 11,30 a 13,30.

Indicadors i criteris de valoració de l'evidència 3:

L'alumnat comptarà amb un llistat d'indicadors de valoració a sakai. Els indicadors giraran al voltant dels següents 5 aspectes:

- a. Identificació i anàlisi dels aspectes clau per a l'aprenentatge dels adolescents en la situació pràctica plantejada
- b. Exposició clara i ordenada de les idees principals
- c. Justificació i argumentació de les idees i afirmacions (teòric i pràctic)
- d. Redacció d'unes conclusions argumentades des dels continguts teòrics treballats en l'assignatura.
- e. Ús d'un vocabulari tècnic i especialitzat

EVIDÈNCIA D'AVUACIÓ 4:

Descripció de l'evidència:

Elaboració d'un projecte Interdisciplinar basat en processos d'aprenentatge i de construcció de coneixement col·laboratiu i en petit grup.

El treball s'exposarà de forma oral i amb l'ús de tecnologia.

Competències a avaluar:

E3 - Elaborar propostes basades en l'adquisició de coneixements, destreses i aptituds intel·lectuals i emocionals.

E4 - Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten a estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge.

G1 - Treball en equip i en equips interdisciplinaris.

G2 - Comunicació oral i escrita.

G4 - Capacitat d'organització i planificació.

G8 - Aplicació de les TIC en l'exercici professional.

G12 - Capacitat de dissenyar i gestionar un projecte.

Puntuació: 25%

Data màxima d'entrega: El treball escrit s'haurà d'entregar com a data màxima el 2 de febrer de 2015 a Sakai.

Indicadors i criteris de valoració de l'evidència 4:

L'alumnat comptarà amb un llistat d'indicadors de valoració a Sakai. Els indicadors giraran al voltant dels següents 8 aspectes:

- a. Aspectes formals correctes en la presentació escrita del treball.
- b. Presenta de forma argumentada les característiques educatives del projecte. Exposició clara i ordenada de les idees.
- c. S'exemplifica de forma clara les característiques educatives del projecte amb activitats concretes d'ensenyament-aprenentatge
- d. Cronograma i/o planificació de l'execució del projecte en una aula de secundària
- e. Descripció adequada d'activitats clau del projecte
- f. Presentació adequada de les estratègies d'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes
- g. Presenta conclusions
- h. Ús d'un vocabulari tècnic i especialitzat

Bibliografia i recursos d'informació

Alegret, Joana; Comellas, M. Jesús; Font, Pere; Funes, Jaume (2005). Adolescents.

Relacions amb els pares, les drogues, la sexualitat i el culte al c. Barcelona: Graó. Arnet, J.J. (2008) Adolescencia y adultez emergente. Madrid. Prentice-Hall

Arranza, E. y Oliva, A. (2004). Familia y desarrollo psicológico. Madrid. Prentice-Hall. Castillo, G. (2002). El adolescente y sus retos. Madrid. Pirámide.

Coleman, C. i Hendri, I. (2003) Psicología de la adolescencia. Madrid. Morata. URL: <http://books.google.es/books?id=94Od90KAzNYC&printsec=frontcover&hl=ca#v=onepage&q&f=false>

Coll, C. (1995). El constructivismo en el aula. Barcelona: Grao

Coll, C. Marchesi, A., Palacios, J. (2002). Desarrollo psicológico y educación II. Madrid: Alianza Editorial

Coll, C y Monereo, C. (2008). Psicología de la Educación Virtual. Madrid: Morata

Coll, C. (Coord.) (2010). Desarrollo, aprendizaje y enseñanza en la educación secundaria. Barcelona. Graó.

Díaz-Aguado, MJ. (2006): Del acoso escolar a la cooperación en las aulas. Madrid. Pearson.

Echeburúa, E., Labrador, F.J., Becoña, E. (Coords.) (2009). Adicción a las nuevas tecnologías en adolescentes y jóvenes Madrid: Pirámide.

KOZULIN, A. (2000). Instrumentos psicológicos. La educación desde una perspectiva sociocultural. Barcelona: Paidós.

Kimmel, D. y Weiner, I. (1998). La adolescencia: una transición del desarrollo. Madrid: Ariel.

López, F. (Coord.) (1999). Desarrollo personal y social. Madrid: Pirámide.

Martín-Bravo, c. y Navarro, J.I. (2011). Psicología para profesores de educación secundaria y bachillerato. Madrid: Pirámide.

MAYER, R. E. (2002) Psicología de la educación : el aprendizaje en las áreas de conocimiento. Madrid : Prentice Hall.

Moreno, A. (2001). El desenvolupament durant l'adolescència. A Moreno (Coord.): Psicologia del desenvolupament II. Barcelona. UOC.

Ortega, R. (2003). Violencia Escolar. Barcelona: Graó

Perinat, A. et al. (2003). Los adolescentes en el siglo XXI. Barcelona. UOC.

PÄIVI HÄKKINEN (2004). What Makes Learning and Understanding in Virtual Teams So Difficult? CYBERPSYCHOLOGY & BEHAVIOR. Volume 7, Number 2.

Pozo, I. (2006). Aprendices y maestros: la nueva cultura del aprendizaje. Madrid: Alianza Editorial.

Rice, F.P. (2000). Adolescencia, desarrollo, relaciones y cultura. Madrid. Prentice-Hall.

Royo, J. (2008). Els rebels del benestar. Claus per a la comunicació amb els nous adolescents. Barcelona. Alba.

SANTROCK, J. (2006) Psicología de la Educación. Barcelona: McGraw-Hill España. ISBN: 9701056353. EAN: 9789701056356

Santrock, J.W. (2004). Adolescencia. Madrid. Mc Graw-Hill.

Toro, J. (2010). El adolescente en su mundo. Riesgos, problemas y trastornos. Madrid: Pirámide.

Vidal-Abarca, E. (Ed.) (2010). Aprendizaje y desarrollo de la personalidad. Madrid: Alianza.